

функціонального стану організму є важливим напрямком, оскільки він дає можливість отримувати інформацію про системи органів і їх функціонування, а також використання сучасних технологій (комп'ютерні програми) дозволяють здійснювати одномоментну реєстрацію багатьох показників з наступною їх математичною обробкою. Таким чином, в результаті нашої роботи було встановлено, що кожен із вище перерахованих методів досліджень має свої особливості у використанні, переваги і недоліки у застосуванні для діагностики функціонального стану організму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Власюк А.І., Месюра В.І., Власюк Б.А. Автоматизована віртуальна система діагностики стану організму людини // Вісник вінницького політехнічного інституту. 2004. – № 3. – С 75–79.
2. Гуляев Ю. Телемедицина третьего поколения в третьем тысячелетии / Ю.Гуляев, С. Никитов // Наука и жизнь, 2008. - №4. – С.26-30.
3. Лушник У.Б. «Слепой» доплер для клинических интеллектуалов (Качественная оценка церебральных диземий). – К.: МЧП НМЦУЗМД «Истина», 2004. – 264 с.: іл.
4. Крупін В.П., Зіменковський А.Б., Регеда М.С. та ін..Основні та додаткові методи обстеження хворих у клініці внутрішніх хвороб. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2005. – 256 с.: іл.
5. Пилипенко М. Флюорографія: настав час радикальних змін / М. Пилипенко // Охорона праці. – К. 2010. – № 5. – С.46–48.
6. Фонокардіографія: Навчальний посібник / За ред. Г.А. Ігнатенка. – Донецьк: Донеччина, 2007. – 120 с.: іл.
7. Ярилов С.В. Физиологические аспекты новой информационной технологии анализа биофизических сигналов и принципы технической реализации/ С.В. Ярилов. – СПб: Научно-исследов. Лаборатория «Динамика». – 2001 – 47 с.

Денисюк О.І

Науковий керівник – доц. Подобівський С.С

ДОСЛІДЖЕННЯ ВИДОВОГО РІЗНОМАНІТТЯ ПЕРЕТИНЧАСТОКРИЛИХ (HYMENOPTERA) НА ТЕРИТОРІЇ ЕНТОМОЛОГІЧНОГО ЗАКАЗНИКА МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ “КОРШІВСЬКИЙ”

Перетинчастокрилі є одними з найчисельніших представників тваринного світу майже в усіх екосистемах суходолу нашої планети і відіграють помітну роль у багатьох природних комплексах. Вони мають різноманітний характер живлення: споживають насіння рослин, нектар та пилок квітів, медову росу, попелиць та ін. Є серед них і активні хижаки, які здатні здійснювати вирішальний вплив на чисельність та структуру популяцій багатьох безхребетних. Останнє дає можливість продуктивно використовувати низку видів (це передусім руді лісові мурашки *Formica rufa* та *F. polyctena*) для захисту лісу від шкідників [3].

На основі літературних джерел нами з'ясовано, що в Рівненській області фауна перетинчастокрилих мало вивчена і та інформація яка є уже значною мірою застаріла. А на території Здолбунівського району дослідженням перетинчастокрилих досі ніхто не займався. Вибір ентомологічного заказника «Коршівський» для проведення дослідження фауни перетинчастокрилих викликаний кількома причинами. Перш за все, тому що дана природоохоронна територія створена з метою охорони і збереження крутих схилів, де розмножуються дикі комахи, джмелі, бджоли та інші запилювачі рослин. По-друге, дані про перелік конкретних видів перетинчастокрилих даної території відсутні. І нарешті, території з таким статусом є прекрасним місцем для проведення наукової роботи. А тому вивчення ентомофауни заказника становить великий інтерес. Це дозволить також запропонувати ефективні заходи, щодо збереження регіонального біорізноманіття, що має в собі, також, і краєзнавчий аспект [2, 3, 4].

Наша робота ґрунтується на опрацюванні особистих зборів та досліджень проведених протягом липня-серпня 2012 року на території ентомологічного заказника місцевого значення “Коршівський” Здолбунівського району Рівненської області, а також використано матеріали надані Рівненським обласним краєзнавчим музеєм та Рівненським природним заповідником [4], за що ми висловлюємо їм щире подяку.

На території ентомологічного заказника місцевого значення “Коршівський” знайдено 19 видів перетинчатокрылих, які є представниками 9 родин: Хвойні пильщики (Diprionidae), Булавовусі пильщики (Cimbicidae), Мурашки (Formicoidea), Бджолині (Apidae), Джмелі (Bombucidae), Паперові оси (Vespidae), Еуменіди (Eumenidae), Рючі оси (Sphecidae) та Рогохвости (Siricidae) [1]. В результаті польових досліджень для визначення кількісних характеристик, на досліджуваній території, протягом досліджуваного періоду, було взято 10 проб.

Обробляючи результати досліджень, ми обрахували коефіцієнт щільності, коефіцієнт зустрічності та коефіцієнт домінування; для обчислення процентного співвідношення видового складу ми використовували математичні обрахункові формули [5].

Результати розрахунків, популяційної характеристики перетинчато-крылих подані в таблиці 1

Таблиця 1.

Популяційна характеристика перетинчатокрылих ентомологічного заказника місцевого значення “Коршівський”

№ п/п	Назва виду	Щільність, %	Домінування, %	Зустрічність, %
1	Джміль польовий (Bombus agrorum F.)	0,9	8,74	60
2	Джміль садовий (B. hortorum L.)	0,3	2,91	20
3	Джміль земляний (B. terrestris L.)	0,5	4,85	40
4	Джміль лісовий (B. sylvarum)	0,4	3,88	40
5	Джміль підкамінний (B. lapidarius)	0,8	7,76	60
6	Джміль-зозуля білозадий (Psithyrus vestalis)	0,2	1,94	20
7	Шершень (Vespa crabro L.)	0,5	4,82	40
8	Оса звичайна (Vespula vulgaris L.)	0,6	5,82	60
9	Оса лісова (Dolichovespula sylvestris)	0,2	1,94	20
10	Оса євмен (Eumenes coarctatus)	0,8	7,76	60
11	Оса пелопей (Sceliphron destillatorium Ill.)	0,4	3,88	40
12	Оса саксонська (Vespula saxonica L.)	0,4	3,88	40
13	Бджола свійська, або медоносна (Apis mellifera L.)	0,7	6,79	50
14	Бджола-тесляр (Xylocopa valga)	0,2	1,94	20
10	Пильщик сосновий звичайний (Diprion pini L.)	0,5	4,85	50
16	Пильщик березовий великий (Cimbex femoratus L.)	0,3	2,91	20
17	Пильщик рудий (Neodiprion sertifer Geoffr.)	0,3	2,91	20
18	Рогохвіст березовий (Tremex fuscicornis)	0,3	2,91	20
19	Мурашка мала, або голоспинна лісова (Formica polyctena Forst.)	2,6	25,24	100

За результатами кількісного аналізу представників ряду Hymenoptera встановлено, що на території заказника найбільшу щільність мають: Formica polyctena (2,6 %), Bombus

agrorum (0,9 %), Bombus lapidarius (0,8 %). Найменшу щільність мають комахи: Psithyrus vestalis (0,2 %), Dolichovespula sylvestris (0,2 %), Xylocopa valga (0,2 %).

Виявлено, що домінуючими видами комах досліджуваної території є Formica polyctena (25,24 %), Bombus agrorum (8,74 %), Eumenes coarctatus (7,76 %), Bombus lapidarius (7,76%). Найменше домінування характерне для Psithyrus vestalis (1,94 %) Dolichovespula sylvestris (1,94 %) та Xylocopa valga (1,94%).

Математичні обрахунки показали, що найбільший ступінь зустрічності мають Formica polyctena (100 %), Bombus agrorum (60 %) та Bombus lapidarius (60 %), Eumenes coarctatus (50 %), Vespula vulgaris (50 %) та Cimbex femoratus (50 %). Найменший – Bombus hortorum, Psithyrus vestalis (20 %), Neodiprion sertifer (20 %), Cimbex femoratus (20 %), Xylocopa valga (20 %) та Dolichovespula sylvestris (20 %).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гусев В.І. Атлас комах України/ В.І. Гусев, В.М. Єрмоленко, В.В. Свищук, К.А. Шмиговський. – К.: Радянська школа, 1962. – 224 с.
2. Збереження та відтворення біорізноманіття природно-заповідних територій. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 10-річчю Рівненського природного заповідника (м. Сарни, 11-13 червня 2009р.) / Ред.кол. Будз М.Д. та ін. – Рівне, ВАТ «Рівненська друкарня», 2009. – 936 с.
3. Козак В. Т. Комахи України./ В.Т. Козак. – Тернопіль: підручники і посібники, 2010. – 224 с.
4. Літопис природи РПЗ. Том 10. Сарни, 2010. – 359 с.
5. Фасулати К.К. Полевое изучение наземных беспозвоночных / К.К. Фасулати. – Москва: Высшая школа, 1971. – 424 с.

Громовик Т.

Науковий керівник – проф. Кваша В.І.

ВПЛИВ КОРМОВОГО ФАКТОРУ НА ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНИХ ЯКОСТЕЙ МОЛОНЯКА КРОЛІВ ПОРОДИ СІРИЙ ВЕЛЕТЕНЬ В УМОВАХ ДОМАШНЬОГО ГОСПОДАРСТВА СМТ. КОЗОВА ТЕРНОПІЛЬЩИНИ

Кролі – найбільш скороспілі сільськогосподарські тварини, від яких одержують цінне дієтичне м'ясо і хутрову сировину при незначних затратах праці й кормів на одиницю продукції [1].

Актуальність дослідження полягає у вивченні впливу кормового фактору на якість хутра та морфометричні показники організму самців кролів. Тому вивчення порівняльної характеристики продуктивних якостей кролів породи сірий велетень в умовах домашнього господарства смт. Козова є досить актуальним.

Мета роботи полягає у вивченні внутрішньопородних змін: морфометричних, біохімічних, продуктивних якостей молодняка кролів породи сірий велетень під впливом різного фактору живлення в умовах Козівщини.

Новизна роботи. Уперше вивчено особливості формування продуктивних якостей молодняка кролів породи сірий велетень у смт. Козова Тернопільщини.

Завдання:

1. Опрацювати літературу, в якій висвітлена загальна інформація про дану породу тварин, їх морфологічні та фізіологічні особливості.

2. Провести дослідження на тваринах даної породи в умовах домашнього господарства.

3. Зробити розрахунки і аналіз морфологічних та фізіологічних змін показників тварин.

Матеріали і методи досліджень

Для виконання поставленої мети в 2012 році було проведено експериментальне дослідження в умовах домашнього господарства смт. Козова Тернопільщини. Дослід проводився на кролях породи сірий велетень, для чого було відібрано 8 молодих самців (розділених на 2 групи по 4 голови у кожній). Піддослідних тварин утримували у клітках по 4 голови у кожній.

Вивчали інтенсивність росту та розвитку організму кролів і його продуктивних якостей під впливом різного кормового фактору.